

**PRIJÍMACIA SKÚŠKA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY
DO 1. ROČNÍKA V ŠKOLSKOM ROKU 2023/2024**

(9. máj 2023 – variant B)

IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO ŽIAKA – KÓD:

Hodnotenie (maximálny/dosiahnutý počet bodov): 50 b./ _____ b.

Podpis hodnotiteľa:

ÚVODNÉ POKYNY

Milá uchádzačka/milý uchádzač,
test zo slovenského jazyka a literatúry obsahuje **22 úloh**. V každej úlohe je možná **iba 1 správna odpoveď**, ktorú správne označíš takto → Svoje **odpovede zapisuj priamo do testu**. Dávaj si pozor na jednoznačný zápis odpovede. V pravopisnom cvičení dbaj na správny zápis dĺžňov. Ak sa pomýliš, vyplnené políčko začierni a vyber inú odpoveď. Píš **modrým alebo čiernym perom**. Na vypracovanie testu máš **60 minút**. Na konci si nezabudni svoje odpovede skontrolovať.

Prajeme Ti veľa šťastia!

Prijímacia skúška zo SJL do 1. ročníka v šk. roku 2023/2024 – variant B

Meno a priezvisko žiaka:

Identifikačné číslo žiaka (kód):

UKÁŽKA 1

Slony možno dokázu nosom spoznať množstvo, zistili vedci

Slony nás neprestávajú prekvapovať. Žijú bohatým spoločenským životom, spolupracujú, prejavujú altruizmus a smútia za svojimi mŕtvymi. A teraz vedci zistili, že sú zrejme schopní rozpoznať množstvo jedla čisto na základe čuchu.

Šesť slonov ázijských dostalo po dvoch plastových vedrách, kde v jednom bolo v rôznom pomere viac slnečnicových semienok ako v druhom. Vedrá boli zaklopené vekom, aby do nich slony nevideli, ale bol v nich otvor, ktorým mohol von unikať pach. Slony si mohli vybrať jedno z vedier, ktoré si otvorili a zjedli obsah. Výsledok testu bol pre vedcov prekvapením. „Keď sme dali do vedier dve rôzne množstvá, slony si prevažne vybrali to, kde bolo viac,“ povedal Joshua Plotnik, profesor psychológie na newyorskej univerzite. Čím väčší bol rozdiel v množstve – napríklad 30 semienok v jednom a 180 v druhom – tým bola slonia voľba jednoznačnejšia. U tesnejších rozdielov – napríklad 150 versus 180 slnečnicových semien – slony uspeli len v polovici prípadov.

Ďalšie testy potom vylúčili, že by slony reagovali na reč tela výskumníkov, zvyškovú vôňu vo vedrách po predchádzajúcich pokusoch či výšku semien v týchto nádobách.

Ako slony dokážu spoznať len pomocou čuchu, koľko jedla je vo vedre, je stále záhadou. Jednou z možných hypotéz je, že získavajú informácie z čuchových vnemov iným spôsobom ako ľudia. Človek nedokáže len ovoniavaním zakrytého košíka spoznať, či je v ňom celý bochník chleba alebo len krajec, ale dokáže spoznať, či je v ňom aspoň nejaký chlieb.

Ak pochopíme ako slony používajú čuch na hľadanie jedla **mohlo by to mať** zásadný vplyv na ochranu týchto ohrozených zvierat.

(Zdroj: <https://vat.pravda.sk/zem/clanok/515396-slony-mozno-dokazu-nosom-spoznat-mnozstvo-zistili-vedci/> - skrátené a upravené)

1. Na základe ukážky 1 posúďte, či sú uvedené tvrdenia v tabuľke pravdivé (P), nepravdivé (N) alebo sa informácia v texte vôbec nenachádza (X).

A. Ani po výskume dnes nevieme s určitosťou povedať, ako slony používajú čuch na zistenie množstva jedla vo vedre.	☐ P	☐ N	☐ X
B. Slony mohli počas výskumu vidieť do vedier.	☐ P	☐ N	☐ X
C. Vedci potvrdili, že slony získavajú informácie z čuchových vnemov inak ako ľudia.	☐ P	☐ N	☐ X
D. Na základe tohto výskumu vo svete vznikajú mnohé iniciatívy na ochranu slonov.	☐ P	☐ N	☐ X
E. Čím väčší bol rozdiel semienok vo vedrách počas výskumu, tým viac sa slony mýlili.	☐ P	☐ N	☐ X
F. Výskumu sa zúčastnili dva druhy slonov.	☐ P	☐ N	☐ X
G. Slony dokážu medzi sebou spolupracovať a prejavovať emócie.	☐ P	☐ N	☐ X
H. Na výsledok výskumu môže mať vplyv aj farba vedier.	☐ P	☐ N	☐ X
I. Človek nedokáže len čuchom odhadnúť množstvo vo vedre.	☐ P	☐ N	☐ X
J. Vedci neskúmali, či zvyšková vôňa semien vo vedrách mala vplyv na výsledky výskumu.	☐ P	☐ N	☐ X

2. Určte slovesný čas a spôsob zvýrazneného slova v ukážke 1.

- A. prítomný čas, oznamovací spôsob
B. prítomný čas, podmieňovací spôsob
C. minulý čas, podmieňovací spôsob
D. minulý čas, oznamovací spôsob

1 b.

3. Koľko slov so slabikotvornou spoluhláskou sa nachádza v prvom odseku ukážky 1?

- A. jedno
B. dve
C. tri
D. štyri

1 b.

4. Aký jazykový štýl je použitý v ukážke 1?

- A. náučný
B. hovorový
C. publicistický
D. výkladový

1 b.

5. V ktorej možnosti je z druhého odseku ukážky 1 správne vypísaný príklad na prístavok?

- A. povedal Joshua Plotnik
B. profesor psychológie na newyorskej univerzite
C. tým bola slonia voľba jednoznačnejšia
D. slony uspeli len v polovici prípadov

1 b.

6. Ktoré interpunkčné znamienko nie je použité v druhom odseku ukážky 1?

- A. spojovník
B. pomlčka
C. úvodzovky
D. čiarka

1 b.

7. Zámerom ukážky 1 je

- A. apelovať na ochranu slonov žijúcich vo voľnej prírode.
B. publikovať výsledky výskumu čuchových vnemov slona afrického.
C. informovať verejnosť o zaujímavom výskume vedcov.
D. propagovať slony africké ako zábavnú atrakciu pre rodiny s deťmi.

1 b.

8. V druhom odseku ukážky 1 sa nachádza prídavné meno s nepravidelným stupňovaním. V ktorej možnosti je uvedené jeho antonymum?

- A. škaredší
B. najhorší
C. lepší
D. menší

1 b.

9. Koľko vokalizovaných predložiek sa nachádza v štvrtom odseku ukážky 1?

- A. ani jedna
B. jedna
C. dve
D. tri

1 b.

10. Ktorý slovný druh chýba v nadpise ukážky 1?

- A. častica
B. príslovka
C. sloveso v neurčitku
D. podstatné meno

1 b.

11. V ktorej možnosti sa v slovných spojeniach nachádzajú iba vzťahové prídavné mená?

- A. z čuchových vnemov, väčší rozdiel
B. zásadný vplyv, tesnejších rozdielov
C. slnečnicových semien, na newyorskej univerzite
D. v rôznom pomere, bohatým životom

1 b.

12. Koľko čiarok je potrebné doplniť do posledného odseku ukážky 1?

- A. ani jednu
B. jednu
C. dve
D. päť

1 b.

13. V ktorej možnosti sú v správnom poradí určené pády podstatných mien z uvedenej vety.

Človek nedokáže len ovoniavaním zakrytého košíka spoznať, či je v ňom celý bochník chleba alebo len krajec, ale dokáže spoznať, či je v ňom aspoň nejaký chlieb.

- A. nominatív, inštrumentál, genitív, nominatív, genitív, akuzatív, nominatív
B. nominatív, akuzatív, nominatív, akuzatív, nominatív, nominatív
C. nominatív, genitív, nominatív, genitív, nominatív, nominatív
D. nominatív, inštrumentál, genitív, nominatív, genitív, nominatív, nominatív

1 b.

14. V ktorej možnosti je správne uvedený gramatický tvar G pl. podstatného mena vôňa?

- A. vôň
B. vôní
C. vôni
D. vôniach

1 b.

Test pokračuje na ďalšej strane.

UKÁŽKA 2

**Juraj Šebesta – Keď sa pes smeje
(úryvok)**

Celý prvý deň v škole bol podozrivý. Už pred kostolom ma tak divne okukovali, dokonca aj niektoré spolužiačky, čo ma totálne zmiatlo. A potom som to pochopil, keď triedna povedala: „Tomáš, ty si za tie prázdniny neuveriteľne vyspel. To je zázrak.“ Ešteže nedodala „boží“. Fakt je, že cez leto som sa vytiahol, až mi vysychali kosti. Priam som počul, ako s praskotom rastú, odvápnujú sa a práchnivejú. Už-už som čakal, že sa moja kostra celá zrúti a ja sa prepadnem dovnútra. Niekedy mám takéto vidiny. Dokážem si predstaviť hocičo, ako v animovanom filme. Hnáty sa mi predžili a vlasy stmavli, takže sám neviem, či sú hnedé, alebo čierne. Aj oči mi tuším ozeleneli.

A Paula, tá škodoradostná buchta, čo vždy dávala, že som kockáč, sa na mňa pozrela... tak nejako inak. Vždy prvá pozrela inde. Zrazu som si uvedomil, že sa mi páči. Prelom, ty kokos? Organ dunel a žalmy sa vznášali a my sme sa modlili, aby sa ešte jeden rok z nás nezbláznili. A ja som si zrazu bol istý, že som do nej. Ten organ mi nejako stúpol do hlavy a kým sa skončili služby Božie, boli sme zobratí a mali päť detí. Na psej farme sa preháňam na čiernom mustangovi, kým ona sype zrna morkám. Deti sa mi hádžu na nohy, a tak ich radšej zdvihnem do sedla a cválam, obsypaný nimi, ďaleko do prémie. Tam spolu ulovíme bizóna, najstarší syn ho zasiahne šípom pod lopatku a ja ho dorazím kopijou, pekne ekologicky. (...)

Znovu sa nám stretli pohľady. (...) Než som sa mohol o niečo pokúsiť, dievčatá odišli do cukrárne. S Kubom a Robkom sme sa vybrali do Mekáča. Niektorí chalani išli hrať futbal do _adu _anka _ráľa. Trochu sa na nás urazili, ale jednak sme boli strašne hladní a jednak mal Jakub sako, ty kokos, a čierne vyleštené polobotky. Sa blýskali, človeče, až nám oči klalo! Mama vraj pred ním plakala na kolenách. Bolo mu jej ľúto, ešte je aj rozvedená. Jakubova mama chce, aby chodil čisto a pekne oblečený. Aspoň do kostola.

(Zdroj: Z knihy Juraja Šebestu *Keď sa pes smeje*, 2008, s. 11 – 12)

15. Z ukážky 2 vyplýva, že

- A. Jakub vyrastá v neúplnej rodine.
- B. Paula utiekla pred Tomášom do cukrárne.
- C. Jakubovej mame nezáleží na jej synovi.
- D. triedna si nevšimla, ako sa Tomáš cez leto zmenil.

1 b.

16. Vychádzajte z informácií v ukážke 2 a vyberte, aký typ školy navštevoval Tomáš.

- A. štátna
- B. súkromná
- C. špeciálna
- D. cirkevná

1 b.

17. V ktorej možnosti sú správne doplnené začiatkové písmená, ktoré patria na vynechané miesta v slovnom spojení z nasledujúcej vety?

Niektorí chalani išli hrať futbal do _adu _anka _ráľa.

- A. Sadu Janka Kráľa
- B. sadu Janka Kráľa
- C. Sadu Janka kráľa
- D. sadu Janka kráľa

1 b.

18. Na základe ukážky 2 označte pravdivé tvrdenie.

- A. Paula si uvedomila, že sa jej Tomáš páči.
B. Tomáš sa cez prázdniny vôbec nezmenil.
C. Tomášov prvý školský deň začal v kostole.
D. Kubo s Robom odišli hrať futbal.

1 b.

19. Určte literárny druh ukážky 2.

- A. lyrika
B. epika
C. poézia
D. próza

1 b.

20. Ktorý literárny žáner patrí do rovnakého literárneho druhu ako ukážka 2?

- A. tragédia
B. pieseň
C. povesť
D. činohra

1 b.

21. Ktorá z uvedených viet má nesprávny slovosled?

- A. Celý prvý deň v škole bol podozrivý.
B. S Kubom a Robkom sme sa vybrali do Mekáča.
C. Sa blýskali, človeče, až nám oči klalo!
D. Znovu sa nám stretli pohľady.

1 b.

22. Doplňte i/i, y/y. Za každú pravopisnú chybu sa odráta 1 bod.

Spojenie cestovania a cyklistik__ je základom pre rozvoj cykloturistik__. Pre nadšencov adrenal__nu existujú aj nebezpečné cyklotras___. V Bolívi__ sa nachádza frekventovaná obchodná trasa pre kamión___. Nemá žiadne ochranné zábradlie, je t__pická vodopádm__, zosuvm__ pôd__ a lav__nam__. V Taliansku vedie najnebezpečnejšia cyklotrasa cez tunel__ pod zemou, cez útes__ a v__mole. Írska atrakcia láka každoročne milión__ cykloturistov. Úzke útes__ môžu zapríčiniť pád do zv__reného mora. Technick__ náročná cyklotrasa sa nachádza v Kanade. Tvor__ ju množstvo zjazdov, serpent__n a vyv__šen__ch ploš__n. Desiatk__ dreven__ch most__kov vedú ponad tečúce riek__. Adrenal__nové zážitk__ v__hľadáajú aj horolezci__. Po celej zemeguli sa im núka množstvo príležitost__. Najväčšou v__zvou je Nepál s najv__ššou horou sveta. Každoročne sa tam v__berú stovk__ horolezcov.

(Zdroj: Hravé diktáty zo slovenského jazyka pre 8. ročník ZŠ)

20 b.

Koniec testu – skontrolujte si svoje odpovede!